

КРАТЪК ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Този кратък терминологичен речник осигурява определения/обяснения на всички думи или фрази, използвани в проучването и селектирани от всички партньори от проекта.

ОСНОВНИ КОНЦЕПТИ:

Компетентност	Задължително ниво на знания, умения и способности за справяне с работните задължения. Тези знания, умения и способности са необходими, за да сме в състояние да работим/практикуваме сигурно, ефективно и независимо като логопеди.
Общи компетенции Инструментални компетенции Интерперсонални и интраперсонални компетенции Системни компетенции	<p>Общите се отнасят до нещо, което е общо, обичайно/често срещано или включващо всичко освен специфичното, единственото по рода си или селективното. При хармонизирането се разграничават три типа обща компетентност:</p> <p>Инструментални компетенции: когнитивни способности, методологични способности, технологични способности и лингвистични способности.</p> <p>Интерперсонални компетенции: индивидуални способности като социални умения (социална интеракция и коопериране).</p> <p>Системни компетенции: способности и умения, свързани в едно цяло като система (комбинация от разбиране, чувствителност и знания; изискват се основни придобити компетенции от групите на инструменталните и интерперсоналните).</p>
Специфични компетенции на субекта	В този случай се отнасят до специфичните за работата на логопеда компетенции.
Хармонизираща/приравняваща методология (Tuning Methodology)	<p>Проектът "Tuning educational structures in Europe" (Хармонизиране на образователните структури в Европа) стартира през 2000 г. чрез група от университети, които имаха желание да се заемат колективно с изпълнението на въпросите, депозираните в Болонската декларация. Проектът бе координиран от University of Deusto (Испания) and the University of Groningen (Холандия).</p> <p>В рамките на този проект методологията беше разработена с цел изучаване на учебните планове и тяхното сравняване/съпоставяне. Бяха използвани пет разграничителни подхода за организиране на дискусиите в следните предметни области:</p>

	<p>1) общи (общоакадемични) компетенции;</p> <p>2) специфично-предметни компетенции;</p> <p>3) роля на Европейската система за трансфер на кредити (ECTS) като система за натрупване;</p> <p>4) подходи за учене, преподаване и оценяване;</p> <p>5)ролята на повишаването на качеството в образователния процес (придаване на особено значение на системите, базирани на вътрешноинституционални културални качества).</p>
--	--

ДУМИ/ФРАЗИ В ПРОУЧВАНЕТО	ОПРЕДЕЛЕНИЕ/ОБЯСНЕНИЕ
Работодател	Под работодател разбираме лице, което е отговорно за ръководството на работата на логопеда – това може да бъде пряк ръководител, пред който логопедът е отговорен и може да се приеме като по-старши или да бъде ръководител на отдел, в който логопедът работи; и който е осведомен за същността и нуждите на работата/клиента/пациента. Това понятие не се отнася до някой от администрацията, който няма познания за същността на работата на логопеда и на нуждите на клиента.
Подходяща обратна връзка	<p>Подходяща: подходяща за отделното лице или място, или състояние</p> <p>Обратна връзка:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Информация, дадена в отговор на възможностите на лицето да изпълнява задачи и др., често използвани като основа за развитие 2. Специфична информация за настоящото поведение на лицето с цел да му се помогне както да поддържа, така и да модифицира поведението си.
Подходящи терапевтични техники	Практически метод или процедура, които са ефективни за постигане на дадена цел; процедура, използвана за осъществяване на специфична дейност или поставена задача с оглед подобряване на състоянието на клиента и която е подходяща за неговото специфично състояние.
Диагностика	Оценяване на пациента или клиента с цел формулиране на диагноза и план за терапия.
Диагностик/оценител	Лице, което осъществява диагностиката (виж горе).
Одитен път/пътека	Записване в хронологичен ред (стъпка по стъпка) на дейностите, в т.ч. и взаимодействието с дадения пациент, от който може да се възстанови историята на събитията. Съществуването на реални и лесни за спазване одитни пътеки се приема като индикация за

	добър вътрешен контрол в съответната организация.
Клинични случаи / поток от пациенти	Броят на случаите, с които логопедът е натоварен в определено време; броят на случаите, за които е отговорен отделния логопед. Понякога включва и характерни типове клинични случаи, с които се е натоварил логопедът, напр. педиатрични или придобити в зряла възраст.
Съветник	Някой, който съветва относно проблеми, особено лични, социални или психологични.
Критични рефлексивни умения	<p>Възможност да си припомним минал опит; да интегрираме знания, получени от опита и знания, които притежаваме; да предприемаме действия, за които сме вникнали в същността на работата и сме се усъвършенствали. Критичната рефлексивност е процес, чрез който възрастните идентифицират предпоставките за управление на техните действия; определят историческата и културална основа за допусканията си; разискват значението на предположенията и развиват алтернативни начини на действие. Част от критичния рефлексивен процес е предизвикателството на превалиращите социални, политически, културални или професионални начини на действие. По време на процеса „критична рефлексивност“ възрастните започват да интерпретират и откриват нови знания и действия от техните обичайни и понякога необичайни познания/опит. Критичната рефлексивност съчетава наученото от опита с теоретичното и техническо знание, за да формират нови познавателни конструкти и ново поведение или самопознание.</p> <p>Ученето чрез критична рефлексивност разкрива ново разбиране чрез осъзнаване на допуснатите социални, политически, професионални, икономически и етични ограничения или чрез подкрепа на определени действия в специфичен контекст. Призоваването към критична рефлексивност като стратегия за учене при възрастните очертава периметър за интелектуално израстване и подобряване на собствените възможности да се види нуждата от личностния ефект и системната промяна. Рефлексивността може да бъде инструмент за учене при организиране и информиране на практиката; както и за избор измежду алтернативи в процеса на практиката или за трансформиране.</p> <p>Ref: <i>Teaching Critical Reflection</i>, David Stein [online] Available at http://www.inspiredliving.com/business/reflection.htm: [Accessed 21/09/2011].</p>
Вземачи решение	Лица, които са отговорни или упълномощени да вземат решение в

	рамките на дадена организация или обществено тяло, особено тези, които определят бъдещите директиви и стратегии или тези, които контролират ресурсите и бюджета.
Ефективност от терапията	Качество на терапията, което води до желана промяна. Това е терапията, чрез която надеждно/сигурно се достига до промяна повече, отколкото чрез други фактори.
Емпатия	Способността да се разберат и споделят мисли, чувства и поведение с другите.
Доказателство	Доказателство, което понякога се доказва или отхвърля; основа за убеждение или липса на такова; знание, на което се основава убеждението.
Подпомагач / фасилитатор	Някой, който прави прогреса по-лесен, помага за постигане на резултатите (като учене, продуктивност или комуникация) чрез осигуряване на индиректна или дискретна помощ, ръководене или наблюдение.
Интервенция / намеса	Действие, предприето да намали степента на тежест на нарушението или да подобри състоянието; терапия.
Логично мислене	Мислене, което е последователно и логично; разсъждаване; абстрактно мислене.
Назоендоскопия	Преглед/изследване на анатомията и физиологията на велофарингса по време на говор чрез използване на подвижен ендоскоп през носа.
Предлагане на възможни резултати	Обяснение на възможни резултати или последици от специфични действия или състояние; правене на прогноза.
Качество на услугите	Програма за системен мониторинг и наблюдение на редица аспекти на проект, услуги или средства, за да се потвърди, че стандартите за качество са достигнати.
Обосновка	Обяснение на основата или съществените причини за нещо; определяне на причини или на логична база за предприемане на дадено действие/дейност или убеждение; обяснение на принципите на дадено мнение, дейност, хипотеза и др; също и принципите за себе си.
Гъвкавост / издръжливост	Възможност да се противопостави или възстанови бързо от дадено състояние.
Обхват на практика	Обсег на отговорност, включваща типове пациенти или терапевтични подходи и правила за практикуване, които определят границите на професионална практика.

<p>Модели за предоставяне на услуги</p>	<p>Определяне на принципи, стандарти, политики и ограничения, използвани за ръководене на намеренията, развитието и действията за предоставяне на услуги от логопедите с оглед да се предложат съвместими с опита услуги на специфичния потребител в рамките на специфичния контекст.</p> <p>Предоставянето на услуги включва пътищата, по които терапията може да се предостави на пациентите, напр. от индивидуални клинични сеси или групови терапеввтини сесии до обучаването на други лица; чрез консултиране; в различна среда и др.</p>
<p>Синтезиране на знание</p>	<p>Комбиниране на знания от различни източници или за различни типове с цел оформяне на единно (тясно свързано) цяло.</p>
<p>Визуална / зрителна комуникация</p>	<p>Комуникация чрез използване на помощни средства за виждане; предаване на идеи и информация в графична или визуална форма. Визуалната комуникация подпомага само зрението и включва: знаци, книгопечатане, чертане, графичен дизайн, илюстрации, цветни и електронни ресурси. Изучава и идеята, че визуалното съобщение, което се придружава от текст има по-голяма информативна и образователна сила за убеждаване на лицето или аудиторията.</p>

АКРОНИМИ, използвани в проучването

ХПГ: Хранене, Пиене, Гълтане

КТ (scan): Компютърна томография

МР (scan): Магнитен резонанс

ПЕТ (scan): Позиционна емисионна томография